

mationsmateriale om folkeafstemningens tema, f.eks. hvidbøger, udredninger og pjecer.

Denne bistand skal – som al anden bistand – ligge inden for de rammer vedrørende bl.a. sandhedspligt, faglighed og partipolitisk neutralitet, som er beskrevet ovenfor under pkt. 3.3.2 – 3.3.5.

Det må i den forbindelse komme i betragtning, at der i tiden op mod folkeafstemninger erfaringsmæssigt sker en skærpelse af den almindelige politiske debat i forhold til, hvad der gælder ved gennemførelsen af »sædvanlige« lovforslag i Folketinget. En folkeafstemningskampagne kan dermed få visse af de træk, der er forbundet med en almindelig kampagne op til et folketingsvalg.

Det viser sig bl.a. ved, at ministre ofte i tiden op mod afstemningen i videre omfang end sædvanligt vil indgå i partiarrangementer og -kampagner og i den forbindelse være i løbende kontakt med deres partisekretariat. Det bliver således mere markant, at ministre har funktioner både som minister og som partipolitiker.

Det skal derfor fremhæves, at der kan være grund til at være særligt opmærksom på de angivne rammer for embedsværkets bistand i tiden op mod en folkeafstemning. Samtidig skal det fremhæves, at de begrænsninger, der gælder for embedsværkets bistand til regeringen i forbindelse med folkeafstemninger, er forskellige fra, hvad der gælder ved folketingsvalg. Det følger som nævnt ovenfor af, at der i forbindelse med folkeafstemninger er tale om bistand til gennemførelse af regeringens politik, her i form af et regeringslovforslag.

3.6. Nærmere om de spørgsmål og problemstillinger, som der kan rådgives om.

3.6.1. Oversigt.

Ovenfor er der givet en nærmere beskrivelse af den principielle afgrænsning af de tilfælde, hvor embedsværket kan yde rådgivning og bistand, samt en oversigt over, hvilke normer der i alle tilfælde gælder, når embedsværket yder bistand og rådgivning til regeringen og dens ministre.

I det følgende gives en nærmere omtale af nogle af de problemstillinger, som embedsværket – inden for de angivne rammer – kan rådgive ministeren om.

Overordnet gælder, at embedsværket kan rådgive om såvel de indholdsmæssige som de politisk/taktiske aspekter af en sag. Dette følger også af, at disse aspekter i praksis i mange tilfælde kun vanskeligt kan holdes ude fra hinanden.

3.6.2. De indholdsmæssige aspekter.

Som tidligere anført er det en grundlæggende opgave for embedsværket at rådgive om faglige spørgsmål, herunder f.eks. retlige, økonomiske, miljømæssige eller erhvervs-mæssige problemstillinger.

Rådgivning og bistand af den anførte karakter vil i praksis oftest ske i sammenhæng med ministerens eller regeringens egne planer eller overvejelser om gennemførelse af politiske initiativer, f.eks. fremsættelse af lovforslag, fremlægelse af redegørelser, handlingsplaner eller publikationer af mere beskrivende karakter.

Rådgivningen behøver imidlertid ikke at være begrænset til regeringens egne initiativer. Den kan også være knyttet til initiativer, der kommer »udefra«, f.eks. fra Folketingets partier, medierne, eller interesseorganisationer.

Det er således i praksis bl.a. en væsentlig opgave for embedsværket at analysere faglige problemstillinger, der knytter sig til f.eks. forslag fremsat af oppositionen. Der kan f.eks. være tale om økonomiske, retlige eller miljømæssige vurderinger af udspil fra oppositionen. Kunne sådanne vurderinger ikke foretages og herefter fremlægges af regeringen, ville regeringen ikke have mulighed for på en saglig og forsvarlig måde at forholde sig til de pågældende udspil m.v.

3.6.3. De politisk/taktiske aspekter.

a) Generelt.

Som anført ovenfor under pkt. 3.6.1 har embedsværket ikke kun til opgave at bistå og rådgive med hensyn til en sags indholdsmæssige aspekter, men også at fungere som »sparringspartner« med hensyn til politisk/taktiske aspekter.

Samtidig er det klart, at der ikke mindst på dette område må være særlig opmærksomhed om de generelle normer vedrørende faglighed og partipolitisk neutralitet m.v., som er beskrevet ovenfor under pkt. 3.3.2 – 3.3.5.

Der kan være grund til kort at omtale nogle praktisk vigtige elementer i den nævnte rådgivning:

b) Rådgivning om den politiske holdning hos de relevante parter.

Et spørgsmål af central betydning for en ministers overvejelser i forbindelse med politiske initiativer er, hvilke politiske holdninger m.v. til sagen der kan forventes hos de relevante parter, herunder f.eks. Folketingets partier, interesseorganisationerne og medierne.